

життя / С. О. Свириденко // Сучасні технології навчання в початковій освіті : Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (13-14 квітня 2006 р.) / Ред. кол.: З. Сіверс, О. Кононко, Е. Белкіна та ін. – К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – С. 125 – 127.

5. Тамарская Н. В. Управление учебно-воспитательным процессом в классе (здоровьесберегающий аспект): Учебно-методическое пособие для учителя / Н. В. Тамарская, С. В. Русакова, М. Б. Гагина. – Калининград : Изд-во КГУ, 2002. – 31 с.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я В УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*Серединська Наталія Григорівна
м. Полтава*

***Анотація.** У статті автором досліджується тема підвищення ефективності здоров'язберігаючого виховання дітей у навчально-виховному процесі в загальноосвітніх навчальних закладах через використання інформаційно-комунікаційних технологій.*

***Ключові слова:** «здоров'я», «виховання», «здоров'язберігаюче виховання», «інформаційно-комунікаційні технології», «культура здоров'я».*

***Педагогічні умови здоров'язберігаючого виховання дітей.** Готовності педагогів до реалізації педагогічних умов здоров'язберігаючого виховання дітей характеризується доброю обізнаністю вчителів щодо мети і завдань здоров'язберігаючого виховання, можливостей інформаційно-комунікаційних технологій для використання у процесі здоров'язберігаючого виховання учнів, усвідомленням і розумінням необхідності валеологізації навчально-виховного процесу для формування у дітей культури здоров'я; вмотивованості вчителів до реалізації здоров'язберігаючого виховання, постійного піклування про стан здоров'я учнів; достатнім опануванням вчителями інформаційно-комунікаційними технологіями, систематичною роботою над валеологізацією навчально-виховного процесу та самоосвітою.*

І на перше місце до оптимізації професійної діяльності, переважно, ставлять науково-методичний супровід, який сприяє формуванню знань, вмінь, навичок, мотивації та можливості дотримання педагогічних умов у повсякденній діяльності.

Поняття науково-методичного супроводу зустрічається в низці нормативно-правових документів, наприклад в Національній доктрині розвитку освіти в Україні [9] та Концепції загальної середньої освіти. Крім того, важливість педагогічного супроводу для розвитку дитини загалом відмічає О. В. Сухомлинська [11], для навчального процесу В. Г. Кремень [10] і т. п.

Підсумовуючи аналіз поняття «науково-методичний супровід» у педагогічній літературі, науково-методичним супроводом здоров'язберігаючого виховання дітей основної школи є послідовність взаємодій суб'єктів здоров'язберігаючого виховання, спрямованих на формування культури здоров'я дітей шляхом впровадження необхідних педагогічних умов.

***Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі здоров'язберігаючого виховання дітей.** Педагогічні технології стали вже звичними у навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу. Більшість науковців вважають, що поняття «педагогічні технології» слід розглядати відповідно до трактування поняття «технологія». Отже, технологія – це сукупність «знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь» [2, с. 331]. В Енциклопедії освіти педагогічні технології визначають як «технології, які забезпечують перетворення педагогічного процесу в освітній установі націлеспрямовану діяльність усіх його суб'єктів» [4, с. 661]. Тому у процесі здоров'язберігаючого виховання ми будемо розглядати педагогічні технології як технології, що забезпечують цілеспрямоване формування культури здоров'я дітей основної школи шляхом залучення їх та всіх інших суб'єктів навчально-виховного процесу до здоров'язберігаючого виховання.*

Найбільш релевантне тлумачення поняття «педагогічні технології», у якому наголошується на дотриманні обов'язкової умови для технології – це спеціально організована діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу. Таку точку зору висловлюють В. П. Беспалько, П. Г. Лузан, О. О. Єжова та інші. При цьому науковці підкреслюють, що педагогічна технологія дозволяє отримати гарантований результат.

Аналізуючи відомі технології, що використовуються у процесі виховання учнів (ігрова,

проектна, тренінгова), можна зробити висновок, що добір технології має здійснюватися відповідно до найпоширенішого виду діяльності, характерного для певного віку, етапу індивідуального розвитку учня. Для дітей основної школи таким видом діяльності у позаурочний час є спілкування, насамперед, з однолітками.

Ігрова, проектна та тренінгова технології забезпечують певний рівень комунікації між суб'єктами виховання. Є низка досліджень, в яких розглядалися дієвість та результативність зазначених технологій для формування культури здоров'я, ціннісного ставлення до здоров'я, критичного мислення, необхідного для збереження власного здоров'я та здоров'я оточуючих. Але сьогодні недостатньо дослідженими є можливості інформаційно-комунікаційних технологій.

Дієвими технологіями у здоров'язберігаючому вихованні можуть стати інформаційно-комунікаційні.

На сьогодні визначень цього поняття декілька. Наприклад, В. В. Корольський інформаційно-комунікаційні технології визначає як сукупність комп'ютерно-орієнтованих методів, засобів та організаційних форм навчання і виховання [6, с.26]. У роботі А. Б. Антопольського – це сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, опрацювання, зберігання, розповсюдження, показу і використання інформації в інтересах її користувачів [0]. О. П. Значенко трактує інформаційно-комунікаційні технології як «інформаційні технології на базі персональних комп'ютерів, комп'ютерних мереж засобів зв'язку» [5, с.8–9], тобто це сукупність методів і технічних засобів реалізації інформаційних технологій на основі комп'ютерних мереж.

Деякі науковці розглядають інформаційно-комунікаційні технології через призму інформаційних та комунікаційних окремо. Так, Л. Данильчук стверджує, що визначення інформаційно-комунікаційних технологій базується на трактуванні інформаційних технологій як сукупності методів, виробничих і програмно-технологічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує збирання, зберігання, обробку, висновок і поширення інформації, а комунікацій як процесу обміну інформацією, засобу її передачі [3].

Отже, інформаційно-комунікаційні технології розглядають як сукупність методів і засобів навчання і виховання (це найчастіше трактування в освіті), як сукупність методів, виробничих процесів і засобів для виконання різних операцій із інформацією (найчастіше трактування в інших галузях знань), як інформаційні технології на базі персональних комп'ютерів.

Доцільно використовувати визначення ІКТ, що наведено у термінологічному словнику М. Ю. Кадемій: «Інформаційно-комунікаційні технології – сукупність методів виробничих процесів, програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збору, обробки, збереження, поширення, демонстрації та використання інформації в інтересах її користувачів» [8, с.90].

Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення окремих навчальних дисциплін. Швидка інформатизація суспільства призвела до необхідності як масштабного застосування таких технологій, так і до дослідження їх впливу на ефективність засвоєння нових знань, на формування особистісних якостей тощо. Більш інтенсивно досліджено використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення окремих навчальних дисциплін: математики [6], української мови та літератури [7], у початкових класах тощо. У виховній роботі ці технології, на жаль, використовуються не часто, але їх застосування за нашими даними усвідомлюють більшість вчителів (78%).

Застосування цих технологій у здоров'язберігаючому вихованні дозволить врахувати такі провідні особливості поведінки сучасних дітей, на які звертають увагу дослідники:

1) отримання постійного і вільного доступу до знань, який характеризується хаотичністю та наявністю гіпертексту, на відміну від традиційного лінійного доступу до знань та логічної послідовності аргументів; діти мають інший тип концентрації уваги, вони не можуть тримати довільну увагу довго, переходять від однієї задачі до іншої дуже швидко;

2) спілкування у соціальних мережах (віртуальне спілкування) сприяє виробленню навички виконувати одночасно декілька завдань.

Перелік використаної літератури:

1. Антопольский А. Б. Концепция электронных библиотек [Электронный ресурс] / Антопольский А. Б., Вигурский К. В. // Электронные библиотеки. – Режим доступа к статье : <http://www.elbib.ru/content/journal/1999/199902/antopol/antopol.ru.html>
2. Горашук В. П. Формирование культуры здоров'я школьников (теория и практика) : монография / В. П. Горашук. – Луганск : Альма-матер, 2003. – 376 с.
3. Данильчук Л. Сутність і зміст поняття “інформаційно-комунікаційні технології” / Лариса

- Данильчук // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2012. – № 4. – С.123–130.
4. Енциклопедія освіти / [голов. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
 5. Значенко О. П. Формування інформаційної культури майбутніх учителів гуманітарних дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – Теорія та методика професійної освіти / О. П. Значенко. – Київ, 2005. – 22 с.
 6. Інноваційні інформаційно-комунікаційні технології навчання математики [Електронний ресурс] / В. В. Корольський, Т. Г. Крамаренко, С. О. Семеріков, С. В. Шокалюк. – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books?id=B4QGZ4IdA4IC> <https://books.google.com.ua/books?id=B4QGZ4IdA4IC>.
 7. Інформаційно-комунікаційні технології на уроках української мови і літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/kuropyatnik/ss-14374113>
 8. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : термінологічний словник / М. Ю. Кадемія. – Львів : СПОЛОМ, 2009. – 260 с. – С.90
 9. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – Режим доступу : Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. – 2002. – № 26, 24 квітня–1 травня. – С. 2–4.
 10. Основні завдання АПН на виконання рішень II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти та Указу Президента України “Про додаткові заходи щодо забезпечення розвитку освіти в Україні”. Доповідь Президента АПН України В. Кременя // Педагогічна газета. – 2001. – № 12 (41).
 11. Сухомлинська О. В. Про стан теорії та практики виховання в освітньому просторі // Шлях освіти. – 1998. – № 3. – С. 5.

ФІЗІОЛОГІЯ ТА ГІГІЄНА ХАРЧУВАННЯ У ЗМІСТІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЯ ПРИГОТУВАННЯ ЇЖІ»

*Огуй Світлана Володимирівна
Северин Ольга Василівна
м. Полтава*

Виробництво харчових продуктів – унікальний за своїми завданнями та масштабами процес задоволення найважливіших потреб людини – потреб у їжі. Остання чверть ХХ ст. характеризується нестримним прогресом розвитку харчового виробництва, що зумовлено гострою потребою суспільства у збільшенні обсягів продовольства, освоєнні нетрадиційної сировини, випуску нових видів харчових продуктів за новими технологіями.

Виробництво харчових продуктів, уся система забезпечення населення продовольством при вирішенні багатьох проблем харчової технології потребують ґрунтовних практичних і теоретичних знань науки про харчування. Фахівці з харчової технології повинні бути добре ознайомлені з науковими основами раціонального харчування, мати комплекс знань щодо правильної організації заходів запобігання харчовим захворюванням та харчовим отруєнням. Без ґрунтовних знань теорії, новітніх наукових досягнень з фізіології та гігієни харчування неможливо правильно здійснювати виробництво харчових продуктів, проводити ефективні заходи щодо підвищення їх якості [1, 2, 3].

Наука про харчування завжди значно впливала на технологію харчових продуктів. Усі технологічні розробки нових харчових продуктів ґрунтувались на положеннях теорії збалансованого харчування.

Значний внесок у розвиток науки про харчування зробили такі видатні вчені, як О.О. Покровський, В.В. Ковальський, О.П. Виноградов, Є.Дж. Андервуд, О.М. Уголев, в Україні – Н.М. Зубар, Н.В. Дуденко, В.Н. Корзун, М.Г. Коломійцева, К.С. Петровський, В.Д. Ванханен, Б.І. Гордін, О.Й. Войнар, Г.А. Бабенко та інші.

У зв'язку із значним впливом науки про харчування на технологію приготування їжі стає очевидною важливість вивчення цієї дисципліни для майбутнього фахівця закладів ресторанного господарства та сфери обслуговування. Тільки глибокі знання фізіології та гігієни харчування дадуть змогу зрозуміти суть процесів, що відбуваються в організмі людини при споживанні нею харчових продуктів і критично підійти до вибору технологічних режимів обробки та переробки сировини, умов зберігання харчових продуктів, більш раціонального використання сировини, запобігти псуванню харчових продуктів і, отже, харчових отруєнь та захворювань від їх споживання.

Фізіологія та гігієна харчування – мультидисциплінарна наука, яка займається питанням забезпечення збереження та зміцнення здоров'я шляхом правильно організованого в кількісному та якісному відношенні харчування. Наука про харчування складається з фізіології харчування,